

nost netvrdí, že by místo přečinu dle § 23, č. 4 cís. nař. dána byla podstata jiného činu soudně trestného, nýbrž domáhá se úplného sprostění stěžovatelova od obžaloby. Proti odsouzení pro přečin řetězového obchodu namítá stížnost, že, ježto nešlo o prodej cukru a mýdla na dotyčné lístky, nelze předměty ty pokládati za předměty potřeby, nýbrž za předměty čistě luxusní, kupované konsumenty nad množství, jim úřadem přikázané, na něž proto trestních předpisů cís. nař. vůbec nelze použiti. Ježto prodával stěžovatel jen cukr a mýdlo, jež si sám, pokud se týče jeho známí, přímo od úst utrhl a jichž prodejem zboží na lístky přidělené nemohlo býti zdražováno, nemůže prý o úmyslu, vyháněti ceny do výše, a o zbytečném vsunování se do přechodu předmětů potřeby od výrobce do konsumu, tedy o řetězovém obchodu, býti řeči. Než vývodům zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. Pojem předmětů potřeby jest pro obor cís. nař. z 24. března 1917 čis. 131 ř. z. vymezen v § 1 cís. nař. v ten smysl, že takovými předměty jsou movité věci vůbec, jež slouží bezprostředně nebo prostředně životním potřebám lidí neb domácích zvířat. Z tohoto ustanovení ve spojení s nadpisem cís. nařízení, jenž označuje zaopatřování obyvatelstva předměty potřeby jako účel nařízení, vyplývá, že rozhodným jest pro otázku, spadá-li ten který obchod pod ustanovení cís. nařízení, nikoli stupeň nezbytnosti kupovaného předmětu pro dotyčného kupitele, nýbrž upotřebitelnost jeho pro ukojení životních potřeb lidí vůbec. Okolnost, že spotřeba toho kterého předmětu potřeby upravena jest úředně a že dotyčné dávky spotřební vázány jsou na předložení lístku, dokazuje jen neklamně důležitost potřeby dotyčného předmětu a odstraňuje každou možnou snad pochybnost, že by nešlo o předmět potřeby ve smyslu § 1 cís. nař. Jelikož cís. nařízení upravuje zaopatření obyvatelstva takovými předměty vůbec a bezvýminečně, ne sejde na tom, jakým způsobem bylo dotyčného množství předmětu potřeby nabyto a byl-li prodáván dále na lístek aneb s obejitím dotyčných předpisů. Jestli ohledně takového předmětu obchod nepravdivý, předražování připouštějící, vůbec jen v posledním případě možný. Jde proto v konkrétním případě jen o to, stal-li se další prodej zboží na lístky, nabytého ve formě obchodu řetězového, což zmateční stížnost v podstatě vůbec nepopírá. Dovolává-li se stěžovatel, že neměl vědomí předražování, odporuje tvrzení to zjištění soudu nalézacího; ostatně spadala by nevědomost ta do oboru omylu právního, jenž pachatele vedle §§ 233, 238 tr. z. neomlouvá. Ovšem nebylo jednáním stěžovatelovým ostatní obyvatelstvo ve svém přidělu dotyčných předmětů zkracováno a nebyl jím zdražován cukr na lístky vydávaný. Že však cena cukru stěžovatelem do obchodu daného jeho jednáním byla stupňována, zjišťuje rozsudek číselně a nelze proto subsumpci pod trestní ustanovení § 23, č. 4. cís. nař. shledati neoprávněnou.

Čís. 133.

Při majetkových deliktech rozumějí se hranice zločinu a trestové sazby, vyjádřené peněžitými obnosy, nadále v korunách československých.

(Rozh. ze dne 14. února 1920, Kr I 661/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa W. do rozsudku krajského co výji-

mečného soudu v Litoměřicích ze dne 13. listopadu 1919, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže dle §§ 171, 173, 174 II c) a 179 tr. z.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti čís. 11 § 344, správně čís. 10 § 281 tr. ř. Vytýká, že nalézací soud, zjistiv, že hodnota věcí, obžalovaným odcizených, činí více než 2000 K, a vysloviv, že tím jest dosažena zákonná hranice zločinu, stanovená v § 179 tr. z. »přes 2000 K«, podřadil skutkový děj pod ustanovení tr. z., které naň neplatí, poněvadž § 179 tr. z. má na mysli koruny, jako jednotky zlaté měny rakouské, kdežto v přítomném případě byla zjištěna hodnota odcizených věcí v korunách čsl. měny papírové, jak patrné z toho, že hodnota odcizené zlaté desetikoruny byla přijata obnosem 40 K. Tím, že první soud ztotožňuje nominální hodnotu bankovek, jimiž jest škoda vyjádřena, se škodou, která jest rozhodna dle § 179 tr. z. ve znění zákona z 9. ledna 1910, č. 73 ř. z., upadl v právní omyl, následkem kteréhož opomenul převodem čsl. papírových korun na jich kursovní hodnotu ve zlaté měně korunové zjistiti, dosahuje-li škoda výše, jakou stanoví § 179 tr. z. pro vyšší sazbu trestní. Zmateční stížnost není oprávněna. Zákonem ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. zák. a nař., jímž se upravuje oběh a správa platidel v čsl. státě, byla stanovena za měnnou jednotku pro oblast čsl. státu, koruna čsl. (ve zkratce Kč. — § 5). Bankovky, okolkované ve smyslu zákona z 25. února 1919, čís. 84 sb. zák. a nař., i státovky, za účelem jich výměny vydané, byly prohlášeny za zákonná platidla, jež jsou povinni stát i kdokoli jiný přijímati při placení ve jmenovité jich hodnotě (§ 2 a 9); dle § 6 téhož zákona platí se závazky znějící na koruny rak.-uh. měny v korunách českoslov., při čemž se počítá jedna koruna čsl. za jednu korunu rak.-uh. Z těchto zákonných ustanovení plyne, že ode dne platnosti citovaného zákona (12. dubna 1919) jsou na území československého státu nejen zákonným platidlem, nýbrž také měřítkem hodnot koruny československé jako jednotky nové měny papírové, dle nichž dlužno po tomto dnu určovati výši škody. Bylo by zajisté nedůsledné — vzhledem k tomu, že se zákon o funkci papírových korun čsl. jako zákonného měřítka hodnot výslovně nezmiňuje — a přičilo by se zajisté duchu zákona, kdyby se platnost čsl. koruny omezovala na funkci zákonného platidla a měřítkem hodnot zůstávala zlatá koruna bývalé měny rakousko-uherské. V přítomném případě byl obžalovaný uznán vinným dvěma krádežemi, jednou, spáchanou ke škodě Marie H. v noci ze dne 6. na 7. květen 1919, při níž byla zjištěna hodnota odcizených věcí na 1826 K, druhou, spáchanou ke škodě Edvarda K., při čemž byla zjištěna hodnota ukradených věcí na 911 K. Prvá krádež byla spáchána již za platnosti shora citovaného zákona o úpravě oběhu platidel v čsl. státě a právem tudíž byla škoda odhadnuta dle zákonného měřítka, po rozumu tohoto zákona platného, v korunách papírové měny čsl. Avšak také ohledně druhé krádeže, spáchané před vydáním zákona z 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n., dlužno hájiti stanovisko, že škoda byla správně zjištěna v korunách měny papírové, jak vyplývá z následjících úvah: V době spáchání druhé krádeže obíhaly v čsl. státě se zákonnou platností okolkované bankovky, jímž byl dán zákonem ze dne 25. února 1919 čís. 84 sb. z. a n. nucený oběh (§ 2). Tím

byla již připravena měna papírová s jednotkou koruny čsl. Dlužno podotknouti, že již dlouho před vydáním tohoto zákona neokolkované bankovky rakousko-uherské nebyly více představitelkami peněz zlaté měny korunové a to od okamžiku, kdy byla na základě zmocnění, daného cís. nař. ze dne 4. srpna 1914, čís. 198 ř. z., suspendována bankovní akta rakousko-uherské banky, zrušena povinnost této banky, směřovati bankovky za kovovou minci, a dáno bance zmocnění, vydávati bankovky s nuceným oběhem bez vší úhrady. Faktický stav byl tedy již po celou dobu války ten, že bankovky měly povahu platidla s nuceným oběhem, kdežto rakouské mince zlaté se staly mincemi obchodními s hodnotou kursovní. Fakticky byly tudíž papírové koruny jediné platným platidlem a měřítkem hodnot také v době spáchání druhé krádeže a jednal proto správně soud nalézací, ocenil-li v nich škodu poškozeného a zjistil-li jimi hodnotu věci. Tento postup odpovídá také příslušným předpisům trestního zákona a řádu. Dle § 99 tr. ř. dlužno vyšetřiti dle stejných zásad výši škody, ať se děje zjištění její za účelem stanovení zákonné hranice zločinu proti majetku, či sazby trestní, nebo konečně náhrady škody. V každém případě dlužno dle § 175 tr. z. stanovit škodu obnosem, který musí poškozený vynaložit, by odčinil újmu, způsobenou krádeží, tím, že si opatří v náhradu předměty stejné hodnoty. Tento obnos lze pak stanovit s obecnou platností jen v oněch platidlech, která v skutku mají funkci platidel a měřidel hodnot — v našem případě bankovkami čsl. Při opačném stanovisku zmateční stížnosti nedostalo by se poškozenému plné náhrady, poněvadž obžalovaného nelze odsouditi k náhradě škody ve zlatě, nýbrž v korunách čsl. papírových (arg. § 2 a 9 zák. ze dne 10. dubna 1919, č. 187 sb. z. a n.). Určiti pak škodu pro otázku viny menším obnosem ve zlaté měně, pro náhradu škody pak větším obnosem ve měně papírové, bylo by nedůsledno a přičilo by se ustanovení §§ 99 tr. ř. a 173 tr. z. Ve skutečnosti by znamenalo stanovisko zmateční stížnosti poskytnutí premie pachateli a to zcela neodůvodněné, poněvadž oba stejně jsou podrobeni týmž hospodářským poměrům. Co by pachateli přineslo prospěch, bylo by tím větší újmou pro poškozeného. Již proto jest spravedливо, by pachatel zodpovídal hospodářskou škodu, kterou způsobil svým bezprávným útokem na cizí majetek, ve výši odpovídající skutečným poměrům hospodářským. Dlužno ještě podotknouti, že dosud platná ustanovení zákona Ofnerova ze dne 9. dubna 1910, č. 73 ř. z., o hranici zločinu a sazbách trestních, pokud jsou určena obnosy peněžitými u majetkových deliktů, neodpovídají nynějším hodnotám zboží. Avšak ani tato okolnost neodůvodňuje nároku obžalovaného na ocenění způsobené škody ve měně zlaté. Jest totiž nepochybné, že příčinou vysokých cen zboží jest nejen hluboce pokleslá směnná hodnota peněz ve státech s měnou otřesenou, nýbrž také — a tento zjev se vyskytuje i u států s měnou nedotčenou — nedostatek zboží, vyvolaný světovým nedostatkem surovin a poválečnými obtížemi výrobními. Prakticky se nedá v konkrétním případě ani dobře zjistiti, jaký podíl má na vysoké ceně určitého druhu zboží každý z obou důvodů. Kdyby se ocenění stalo výhradně s hlediska poměru hodnoty zboží k hodnotě zlata, zůstávala by nepovšimnuta druhá závažná složka a nebylo by vyhověno požadavku, by škoda byla stanovena obnosem, jakým trpí majetkovou újmu okradený, který si může za daných hospodářských poměrů zjednat náhradu zase jen za vysoké ceny, vy-

jádrené v platné měně papírové. Z těchto úvah vyplývá, že právní stanovisko prvního soudu, zaujaté při vyšetření škody, není právně mylným. Poněvadž v přítomném případě zjistil soud správně celkovou škodu na 2737 K v čsl. korunách papírových, proti čemuž, mimochodem řečeno, obžalovaný za řízení ničeho nenamítal, bylo právně použito také přísnější sazby dle § 179 tr. z.

Čís. 134.

Neodvedení erární výzbroje a výstroje vojínem vrátivším se z vojny zakládá skutkovou povahu krádeže, jsou-li tu jinak náležitosti tohoto trestného činu, i když pachatel nezvěděl o veřejné vyhlášce, nařizující odevzdání těchto předmětů.

(Rozh. ze dne 17. února 1920, Kr II 148/19.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl zmateční stížnosti obžalovaných A. Š. a S. D. do rozsudku krajského soudu v Olomouci, jímž uznáni byli vinnými zločinem, pokud se týče přestupkem krádeže, mezi jiným z těchto

důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje proti rozsudku především důvod zmatečnosti dle čis. 5 § 281 tr. ř., a to v ten smysl, že výrok rozsudku, že obžalovaný D. 1 polní láhev, vojenské patrony, 1 chlebník a 1 závěru od vojenské pušky, když se z vojny vrátil, s sebou přinesl a je vzdor tomu, že bylo řádně vyhlášeno, že veškeré vojenské věci, zbraně, náboje atd. se mají odevzdati, sobě podržel a neodvedl, tedy je vojenskému eráru odcizil, je prý v rozporu se spisy proto, že starosta T. M. jako svědek udal, že v T. nebylo ani ústně ani písemně vyhlášeno, že se má zbraň odevzdati a stalo se tak teprve v měsíci dubnu 1919. Než v tomto směru není stížnost odůvodněna resp. po zákonu provedena, neboť rozsudek se na výpověď svědka T. M. neodvolává, i nelze proto tvrditi, že za její obsah předpokládá něco, co v ní dle protokolu obsaženo není. Při hlavním přelíčení byla však čtena zpráva četnického velitelství v P., v níž potvrzeno, že obžalovaný A. Š. přijel z vojny v plné zbroji, ale u tehdejšího starosty se vůbec nehlásil, k propuštění ku pluku se nedostavil, že dále v obci byly vyvěšeny vyhlášky od hejtmanství a také bylo na rozkaz tehdejšího starosty strážníkem obecním dvakráte, a to v prosinci 1918 a v lednu 1919 vyhubováno, že veškerá vojenská výzbroj a výstroj se odevzdati má, Š. že však věci neodevzdal jako učinili jiní. Jestliže soud nalézací za podklad svého přesvědčení o vyhlášce zmíněné vzal tuto četnickou zprávu a nikoliv výpověď svědka T. M., jenž v kritické době starostou ještě nebyl, nesmí tomu stížnost odporovati (§§ 258 a 288 č. 3 tr. ř.). Ostatně je celá otázka vyhlášky obsahu shora zmíněného právně bezvýznamna, a proto též lhostejno, zvěděli-li obžalovaní o vyhlášce, neboť čin obžalovaným za vinu kladený nespočívá v neuposlechnutí nějaké vyhlášky, jež mohla míti jen význam upozornění na stávající povinnost odvésti předměty vojenské výzbroje a výstroje, a na následky ne-